

MAGYAR MERKUR

1789-dik esztendőben.

A Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmevel

Szombaton Mind-Sz. havának 24-dik Napján.

Belgrádnak esete.

Ezen híres erőtség' hóstátjainak meg-vétele után Laudon Fő Vezér mindenfelől ágyúzó sántzokat hányatott, mellyek Oktob. 6-dikán tökéletesen el-voltak készülve, és minekutánna az ágyúk és morszárók ki-rakattattak volna, reggel 8 órakor minden ágyúk egyfzerre meg-szóllalának, és zápor eső módjára hullaszták a golyóbifokat az erőtségbe. Délig már az ellenségnek ágyui mind meg-károftattak, és a fűjeknek hathatós tüze mindenünnen el-üzte az ellenséget a fedett járásból, és a bombák meg gránátok sok helyeken lángot vetettek az erőségben. Ezen rettenetes ágyúzás, és a Száva tsutstán lévő ágyúzó sántzoknak tüzellése szakadatlanul tartott az erőségnek szorongattatására: Dél tájban levelet küldé-ki a Ba-

O o o o

fa,

sa, mellyben 15 napig való fegyver-szünetet kért, hogy az idő alatt az ő népének voksát gyűjthesse-
 öszve a várnak fel-adása eránt, és azt kívánta hogy
 az idő alatt a lövöldözés félbe-szakadjon. De a mi
 részünkről annál erősebben folytattatott az ágyúzás,
 hogy annál előbb elérhessük a fel-tettzelt. Ezen hat-
 hatós tüzellést 's egyéb nevezetes környül-állásokat,
 mellyek az előtt történtenek, eleven színekkel festi-le
 egy jeles vitéz, a ki maga szemeivel látta mind eze-
 ket a nevezetes történeteket. Imhol az ő levelé szó-
 rul szóra.

A Belgrádi táborból Oktob. 6-dikán. A köze-
 lebb múlt hónapnak 30-dikán szerentséfen meg-ve-
 tük a Rátz várost; a mi veszteségünk 427 hóltakból
 és sebesedtekből áll; a bizonyos hogy az ellenségnek
 a ki nyakafon védelmezte magát, mintegy ezer hól-
 takba került vesztesége. Ezen ostromban fokot el-fog-
 hattunk volna, de olly parantsolatunk vólt, hogy min-
 dent minden kegyelem'és irgalom nélkül le-vágjunk. A
 gyalogságbul el-estek és meg-sebesedtek közzel 33
 Fel-Tisztjeink, ezek között vagon a derék fiatal *Esz-
 terházi* Fejedelem, a ki halálos sebet kapott. Az em-
 litett Fejedelem egy Granadér kompániát *Eszterházy*
 Antaltól vezérlett, és a leg-első vólt a ki a palizádokon
 által-hágott és a város árkába ugrott, mellyre leg-ot-
 tan egy köz embernek kezéből ki-ragadta a fegyvert,
 's ugy ment neki az ellenségnek. Vurmzer Húzfárok-
 nak Oberster-Diviziója vólt jelen ezen expeditioban
 és nyomban követte a gyalogságot. Mind ez a Divi-
 zio mind pedig Erdödy Húzfároknak Diviziója, melly
 a vizi városba nyomódott-bé, tsak egy embert sem
 vesztett-el, se lova se legénye meg-nem sebesítettet.
 Az utánna való éjtzakán 150 lépésnyire a vártól elé-
 mozdultak, a hol 4 ezer katonák fok ágyú-hányásokat
 és

és futó árkokat vetettek-fel. — Tegnap előtt minden szükséges készülétek elő hozattak az ostromlásra, mely-tegnap kezdődött; a rettenetes ágyúzást, bomba-hányást nem vagyok képes le-írni; szakadatlanul 84 rész-fzerént 18 rész fzerént 24 fontos ágyúk okádják a tüzet. Tegnap látás kedvéért el mentem vólt minden ágyú hányásfokba, mellyék a Rátz városon kívül az erőtség felé vagynak fel-vetve; de sem én sem más ezen mulatságnál nem fogja kívánni jelen-létét. Az én füleim még maig is zúgnak, és kétség kívül meg-kellene annak süketülnie a ki csak egy órát töltene ezen a tüzes helyeken; még a nehéz ágyúk nem olly rettenetesek, mint a mozsárok, mellyekből 100 fontos bombák és kövek hanyattatnak. Tegnaptól fogva 50-ezerig való ágyú meg bomba lövések tétettek. Az erőtség mostanában 5 oldalrul szorongattatik, t. i. a Rátz városrul, a Száva-tsuttsáról, a hadi szigetről, a nagy fregattáról és 6 fajakáról, és az Eugenius domb-járól. Bizonyosnak mondják lenni, hogy hólnap a bástyák alá fognak a mieink nyomulni, a falakon lyukakat lőni, és ha fel-nem adják a Törökök az erő-séget, végső ostrommal meg-venni. Az erőtségben nagyobbára már kő rakásá váltak a házok, fokak az el-múlt éjtzakan a hóbitzoknak, fürjeknek, bombák-nak és gránátoknak tüze miatt hamuvá égtenek. Ma egy fehér zászlót dugtak-ki a várbéliek, és abban a szempillantásban 2 fő-rendü Törökök jövének-ki, levelet hozván *Ozmán* Basátul, mellyben Török talmátsot kér *Laudon* Fő Vezértül öszve-beszéllés végett. Bé-telvén kívánsága, rövid idő múlva vissza-jön a talmáts a Basának kérelmével, hogy csak 2 órák alatt szüntesse-meg az ágyúzást, hogy holt testjeiket és holmi döggjeiket, el-takarhassak, ha nem hát 15 napig való időt engedjen, hogy meg-gondolhassák magokat;

de a mi Fő Vezérünk azt felelte, hogy 2 minutáig sem fogná őket kémélni. Mindnyájan azt hiszik, hogy leg-fellyebb 3 napok után fel-fogják a várat adni, mert által-kezdik látni, hogy hijába várják a Serafskir *Abdy* Basának el-jövetelét. Ez után hiszem által fogják látni, hogy mostani időben a vitézség egyedül nem fokát ér a hadi fortélyok, és az ágyúzáshoz jól tudó ellenség ellen. Ha jó hadi rendeléseket tettek volna, Belgrádnak hóftátjai fok ezer embereinknek vesztesége nélkül nem jutottak volna hatalmunkba, de talám meg-sem vettük volna; mert olly sürűen voltak az ő pallizádjaik rakva, hogy még nehéz ágyúkkal is kevés kárt lehetett okozni benne. Minekelötte 30-dikán az ostromra mentek volna a feregek, minden ágyúzó sántzokbul, mellyek a' hóftátoktul 200 lépésnyire vagynak vetve, 3 órák alatt irgalmatlanul és mindennemüképpen lövettettek ezek a' pallizádok, és mindazáltal tsak imitt amott estek kis nyiláfok rajta. Egyátallyában a' volt szerentsénk, hogy az ellenségünk igen erőtelen volt az ellene kelő feregekhez képest, és maga óltalmazására semmi szükséges rendeléseket nem tudott tenni.

Minekutánna a hóftátok hatalmunk alá vettettek volna, a Fő Vezér a fel-adásra intette *Orman* Basát, szabad ki-menetelt ígért nékie és hogyha meg-vetné a kegyelmet, mellyel kínálja, bizonyos lehetne a Basa abban, hogy még az ártatlan gyermekén az annya méhében sem fogna a Fő Vezér könyörölni. Erre a fenyegetésre ezt felelte a Basa: A Fő Vezér a hóftátoknak el-vétele alkalmatosságával elégképpen meggyőztetett a Török feregeknek vitézsége felől, és jól tudja mennyi veszteségével ment légyen ezen hartzolás véghez, 's ugyan azért könnyen ki-hozhatja belöle, melly fok embereknek élete veszteségébe kerül.

rülne néki, hogyha egyik vagy másik móddal megakarná venni az erőtséget, mert az utolsó emberig kötelességem szerint álhatatósan akarom az erőtséget őltalmazni. Egyébaránt egész esztendőre bővölködöm elességgel és munitzióval, más felől meg a Serafzkirnek jövetele vígafzta engem. — De el-hiszem már most is lafsabb hangon beszéll a várbéli őrizet, annyival inkább, minthogy minden ágyúink ki-vettettek ágyokból a mieink által, és valahányszor az illetén ágyút éjjel más lövő lyukba helyheztetnek, és nappal tüzelteni kezdenek belőle, mind annyiszor a mi 3 vagy 4-szeri lövésünk által meg-némittatnak, vagy ezer darabokra lövettetnek. A mi minát-ásóink olly szerentsékek voltak ma, hogy 4 minákra akadtak, már most nyakra főre keresik a mieink az 5-dik minát is, melly a leg-utolsó.

Laudon Fő Vezérünket az a szerentsétlenség érte, hogy a ágyú eleibe fogott ló bal lábába a bokája felibe rúgta. Ezen bal szerentse a *Vurmzer Húszárok Fel Hadnagynak Budaynak* szeme láttára történt mintegy 12 lépésnyire tőle; ki is gyorsan le-ugrott lovárul, és testénél fogva ragadta, hogy a fájdalom miatt, mellynek nagynak kellett lennie, minthogy fel-szóval jajgatott, le-ne esék. A lóva mellyen ül vala igen kicsiny vólt, mert a mint rajta ült, hajolás nélkül az őtet tartó Fel-Hadnagynak vállaira támagatta magát. Midőn a seb-gyógyító nagy hirtelenséggel a bé-kötésre sietett vólna, a Fel-Hadnagy le-emelte a lóruul, és a zöld pástrra fektette, mellyre az ő farui fel-bontattak, mivel azon szempillantásban dagadni kezdett a lóba. Akkor a mikor ezen szerentsétlenség esett vólna, ezekre a szavakra fakadt a Fő Vezér: Én Istenem! golyóbis nem árthat nékem, és az illyen roszfzdög téfzen dolgoztalanná. Ki fogja mind ezeknek gondját

ját viselni. Tsak addig épüljek-meg , a mikor *Abdy Bafa* az ő segítő feregével meg-érkezend. — A többi között, a midőn a lóru emeltetnék, kérte a *Fel-Had-nagyot*, hogy el-ne ejtse, holott az egész héro alig nyom többet 40 fontoknál. Tegnap a seb-gyógyítónak akarattya ellen megint ki-nyargalt, minden műveket tekintetbe vette, minden pattantyús tiszteknek magadta a parantsolatot, hogy órarul órára nevedjen a tüzellés. --- Egy részént igen jól esett, hogy ezen szerentsétlenség történt rajta; mert a mint által-törtünk volt a pallizádokon, úgy nyomban követett bennünket; az ellenséges tüzellés mindenfelől hathatós volt; ő pedig számba se veszi a veszedelmet, hanem ott forog a hol leg-nagyobb a lövöldözés; melly hamar találhatta volna őtet is a golyóbis, ha ez által nem kéntelenítettett volna a hartzrul el-menni. ----

Nem állhatván-ki többé az ellenfég püsztító és öldokló tüzellésünket, Oktob. 7-dikén *Ozman Bafa* nagyon kéri a Fő Vezért, hogy 6 óráig alatt szüntesse meg a tüzellést. Mellyet a Fő Vezér meg-engedett nékiek olly okvetés alatt, hogy a várbeli katonák végsőképpen el-tökélljék magokban, fel-akarják é adni a várat és szabadon el-menni, ellenkezőképpen ujra folytattatnék az ostromlás. Dél előtt 9 órakor adatott a *Bafának* levele által, mellyre minden ágyúzás meg-szűnt. Délben a választ küldötte a *Bafa*, mellyben azt kéri vala, hogy egy bizonyos hely határozatsék-meg, a hol a követek a szerződésnek pontomait végett öszve-gyülekezzenek és mindent meghatározzanak. E történt dél után 2 órakor olly mód-dal, hogy 3 fő rendü Törökök *Belgrádbul* a mi táborunknak fő szállásába jövének, a mi részünkről pedig 1 Fő Tiszt és 2 Fel Tisztek küldettetének helyettek az erőtségbe. Az annakutánna véghez ment kapitálazio következendőkbul áll.

Kapitulátzionak pontomai, mellyeket *Orman Bafa* a Belgrádi kommandáns elő-terjesztett. Minden ágazat után következik a komendirozó Fő Vezér *Laudon* Bárónak válasza, mellyet a *Belgrád* mellett lévő táborban Oktob. 8-dikán 1789-dikben adott.

I. Ágazat. *Mivelhogy az Istennek végzéséből öröktől fogva meg-vagyon határozva a Belgrádi erősségnek fel-adása, a várban találkozó specifikált Császári elefégnek és munitzióknak által-adása alkalmatosságával tehát senki a Cs. K. seregek között a mieink közé ne elegyedjék, fegyvereikből semmit se kérjen, és se nagyot se kitsinyt az ilyen kívánással ne terhelje.*

Ad inum. Ambár a várbeli őrizet, mivel az alsó városnak meg-vétele után tett első kínálásomat nyakason meg-vetette, meg-nem érdemlette volna, hogy tisztesféges és szabad ki-menetelt engedjek nekie, mindazáltal csak egyedül az által indítottom reája, mivelhogy esméretesek előttem az én Felféges Császáromnak és kegyelmes Urmanak emberféges és kegyelmes indulatai, mellyel ellenségeihez is viseltetik. A várbeli őrizet tehát szabadon el-mehet az ő tselédjével és minden vagyonjával együtt, minden Császári jószág pedig akár ágyúkból, munitzióból, egyéb hadi készületekből, fajakból, és vízi fegyverekből, akár elefégből, abrakból és kassákból álljon az, híven előadassék, minden erősségbéli művek, mellyek a föld alatt és felette találtakatnak rend szerint által adassanak. A szerződésnek alá-jegyzése után leg ottan a felső várnak Konstantinápolyi kapuja, és az alsónak két vízi kapui hatalmunk alá vettessenek, mellyre a fegyvert viselhető nép ki-takarodik és a városnak Duna mellyékén fekvő oldalába vonja magát. Az afszonyok és gyermekek holmijokkal együtt, míg végsőképpen el-nem mennek, a várban maradhatnak, és meg-engedtetik nékik, hogy bátorságokra és gondviselésekre szükséges emberek náluk maradjanak.

(A kapitulátzionnak többi ágazatai következnek.)

A

A' Belgrádi táborbul Oét. 18-dikán. Minekutánna a' Törökök által-adták volna a' várat, azonnal egynehány batalljonink bé-szállottak. A' Törökök egyet másfokat a' piatzon el-adták, a' mijek még magoknak maradt, azt feleségestül hajókra rakták és Orsovára küldötték; de a' Basa és egy-átallyában a' férjsiak ló hátan a fel-adás után való 9-dik napon 3 Svadron Húszároknak kísérése alatt a' Bánáton kereftül Mihálydin által Orsovára küldettettek, 1 Vice Basa és 3 fő rendü Törökök 7 szolgáikkal együtt mint kezefek a' fő szállásban maradtak, míg a' Húszárok vissza nem jövédenek. De hiszem itt sem fognak meg-maradni; mert a' F. V. H. Vartenszleben parantsolatot vett, hogy Orsovát meg-vegye, ki is e' m. f. hónapnak 13-dikán Mihálydiról meg-indult Suppanek felé, az ide való táborbul segítségere mentek Károlyi, Pálffy, Eszterházi Miklós De Vinz és Stáin Regementjei, és 20 bambát-hányó pattantyúfok póstán küldettek nékie az ostromlás-végett. Fel felé Sabatznak mentek 3 Batalljonok Gyúlaytól és 2 Divizio Húszárok. — Belgrádban fen és alatt egy ház sem maradt éppen, a föld alatt való lakások mind be-dültek; tsak egy napig sem álhották volna-ki többé rrttenetes tüzellésünket. A benne volt népnek számát 25-ezernek mondják lenni, 's ezek között 2000 afzfzonyok vagynak. El-estek közzülök 1100-an, a mieink közzül 200-an ölettettek-meg és 600-an kaptak sebet. Találtunk a várban 400 ágyúkat, 6000 mázsa puska-port és 36-ezer mérő gabonát. A Basát kétszer hozatta-ki kotsijával Laudon a táborba egyéb fő rendü Törökökkel, 's egyfzer ebédre is hivatta.

Sequentes Tractatus Theologici in officinis librariis Pestini, & Posonii apud Franciscum Patzko hic apposito pretio venales prostant.

Vuitasse Car. Sacrae Facultatis Theologicae Parisiensis Doctoris, &c.

Tractatus de SS. Trinitate Tomi II. -	fl. I	xf.	20
- - - de Deo. Tom. III. -	2	-	-
- - - de SS. Euchar. Sacram. T. II.	I		20
- - - de Sacramento Pœnitentiæ T. II.	I		20
- - - de Confirmatione T. II. -	I		20
- - - de Ordine T. II. -	I		20
- - - de Incarnatione T. II. -	I		20